

Etická výchova

Vzdelávacia oblasť	Človek a hodnoty				
Názov predmetu	Etická výchova				
Časová dotácia	ročník	1.roč.	2.roč.	3.roč.	4.roč.
	ŠVP	1	1	1	1
	Disponibilné	-	-	-	-
	Spolu	1	1	1	1
Škola	Základná škola Ratková				
Názov ŠkVP	„Nezábudka“				
Stupeň vzdelávania	Primárne vzdelávanie – ISCED 1				
Vyučovací jazyk	Slovenský jazyk				

Charakteristika predmetu

Úlohou povinne voliteľného predmetu etická výchova v primárnom vzdelávaní je podporovať **osobnostný a sociálny rozvoj žiaka** s vlastnou identitou a hodnotovou orientáciou, v ktorej významné miesto zaujíma **prosociálne správanie**. Pri plnení tejto úlohy sa využíva hlavne zážitkové učenie, ktoré popri informáciách účinne podporuje pochopenie a zvnútornenie mravných noriem a napomáha osvojeniu správania sa, ktoré je s nimi v súlade.

V etickej výchove sa kladie dôraz na rozvoj mravného usudzovania, na kultivovanie medziľudských vzťahov, ktoré vychádzajú z rodiny, rozširujú sa na triedny kolektív, na školu a na región, v ktorom žiaci žijú. Deje sa to prostredníctvom **rozvoja sociálnych spôsobilostí** (otvorená komunikácia, empatia, asertivita, pozitívne hodnotenie iných a pod.). Etická výchova sa tak podieľa na **primárnej prevencii porúch správania** a učenia. Žiaci sú vedení ku kritickému mysleniu, diskusii, hodnotiacim postojom, ku harmonickým a stabilným vzťahom v rodine, v kolektíve spolužiakov i v iných sociálnych skupinách.

Ciele predmetu

Žiaci:

- osvoja si základné postoje, ktoré podmieňujú kultivované medziľudské vzťahy,
- nadobudnú spôsobilosť na pochopenie a rešpektovanie najvyššej hodnoty, ktorou je život človeka a všetko, čo vedie k jeho rozvoju,
- získajú spôsobilosti, ktorými posilnia sebaúctu a hodnotenie iných,
- získajú spôsobilosti pri vyjadrovaní svojich citov a nadobudnú úctu k citovému životu iných,
- naučia sa aktívne participovať na živote spoločnosti (triedy, školy, regiónu),
- osvoja si prvky prosociálneho správania v rodine, v žiackom kolektíve,
- nadobudnú spôsobilosť na pochopenie hodnoty priateľstva, vzájomnosti a rodiny,
- rozvíjajú svoj postoj k postihnutým, chorým a starým ľuďom.

KLÚČOVÉ KOMPETENCIE

Kompetencia k celoživotnému učeniu sa

Pre utváranie a rozvoj tejto kľúčovej kompetencie sú žiaci učiteľom vedení k:

- podporovaniu sústredenosti, vytrvalosti detí pri spracovávaní a zodpovednosti za dokončenie úloh,
- zvyšovanie miery vzájomného akceptovania sa, počúvania sa, kooperácie, dodržiavania vzájomne dohodnutých pravidiel a rešpektovania sociálnych, kultúrnych i zdravotných osobitostí spolužiakov,
- osvojovaniu základov schopnosti sebareflexie pri poznávaní svojich myšlienkových postupov.

Kompetencia k riešeniu problémov

Pre utváranie a rozvoj tejto kľúčovej kompetencie sú žiaci učiteľom vedení k:

- vníma a sleduje problémové situácie v škole a vo svojom najbližšom okolí, adekvátne svojej úrovni navrhuje riešenia podľa svojich vedomostí a skúseností z danej oblasti,
- pri riešení problémov hľadá a využíva rôzne informácie, skúša viaceré možnosti riešenia problému, overuje správnosť riešenia a osvedčené postupy aplikuje pri podobných alebo nových problémoch,
- pokúša sa problémy a konflikty vo vzťahoch riešiť primeraným (chápavým a spolupracujúcim) spôsobom.

Kompetencie komunikatívne

Pre utváranie a rozvoj tejto kľúčovej kompetencie sú žiaci učiteľom vedení k:

- aktívnemu počúvaniu a rešpektovaniu názorov druhých,
- prezentovaniu vlastného názoru, ktorý je zrozumiteľný a akceptovateľný pre ostatných,
- kritickému hodnoteniu informácie,
- správne interpretovaniu získaných faktov, vyvodzovaniu záverov a dôsledkov,
- schopnosti spracovať informácie, vytvoriť si vlastný názor, argumentovať, vedieť prijať názor iných, vedieť sa vcítiť do situácie iných.

Kompetencie sociálne a personálne

Pre utváranie a rozvoj tejto kľúčovej kompetencie sú žiaci učiteľom vedení k:

- zameraniu sa na sebazpoznanie, sebazdokonaľovanie, sebakontrolu a sebareflexiu,
- efektívnemu spolupracovaniu a tvorivému prístupu v tímovej práci,
- schopnosti podieľať sa spoluzodpovedne na dosiahnutých cieľoch tímovej práce,
- schopnosti nepodliehať emóciám, nepoužívať morálne sudy a odsudzujúce hodnotenia,
- schopnosti robiť etické analýzy s ohľadom na ľudské práva,
- schopnosti byť empatický – vcítiť sa do prežívania iných a akceptovať ich potreby.

Kompetencie občianske

Pre utváranie a rozvoj tejto kľúčovej kompetencie sú žiaci učiteľom vedení k:

- uvedomeniu si svojich práv, povinností, ľudských práv, záujmov, hodnôt, potrieb a postojov v spojení so záujmami širšej skupiny,
- zaujímať sa aktívne o veci verejné a zodpovedne konať,
- zapájaniu sa do občianskeho života vo svojom okolí,
- aktívnemu reagovaniu na prejavy intolerancie, diskriminácie a xenofóbie,
- schopnosti chrániť životné prostredie a kultúrne dedičstvo.

Kompetencie pracovné

Pre utváranie a rozvoj tejto kľúčovej kompetencie sú žiaci učiteľom vedení k:

- schopnosti posúdiť vlastné reálne fyzické a duševné možnosti,
- stanoviť si ciele a priority s ohľadom na svoje schopnosti, záujmovú orientáciu a životné podmienky,
- schopnosti zvažovať svoje predpoklady na svoju budúcu profesijnú orientáciu.

Metódy a formy práce – stratégie vyučovania

Dosahovanie cieľov sa realizuje najmä prostredníctvom zážitkových metód, ktoré vytvárajú optimálne podmienky pre budovanie mravného úsudku a zvnútorňovanie ponúkaných hodnôt. Postup prijatia hodnôt do života žiakov je daný skutočnosťou, že každému rozhodnutiu človeka predchádza poznanie (reflexia) a každé poznanie sa začína zmyslovým vnímaním. V etickej výchove je odporúčaná schéma vyjadrená v pojmoch:

1. senzibilizácia – scitlivenie (emocionálne i kognitívne) na problém, na tému, na hodnotu

2. nácvik v podmienkach triedy,

3. reálna skúsenosť- transfer (v rodine, na ulici, medzi kamarátmi...).

Učiteľ pritom používa rôzne metódy a techniky (hru, hranie rolí, hranie scénok, anketové metódy, metódu posilňovania, problémové vyučovanie, dramatizácia ...). V etickej výchove im hovoríme zjednodušene – cvičenia, aktivity. Je dôležité si uvedomiť, že aktivity sú len prostriedkom, ktorý umožní **hodnotovú reflexiu**, tá je súčasťou každého kroku. Bez reflexie by ostal žiakovi iba pekný zážitok, ktorý sotva ovplyvní jeho postoje a správanie.

Základom výchovno-vzdelávacieho procesu etickej výchovy je **zážitkové učenie**, ktoré učiteľ v jeho technikách, cvičeniach a aktivitách prispôsobuje veku žiakov a situácii v žiackom kolektíve. **Aktivity pomáhajú precítiť etické hodnoty, uľahčujú porozumieť normám, ktoré súvisia s očakávaným správaním, umožňujú nácvik zodpovedajúceho správania a prenos získaných skúseností do správania sa v reálnom svete.**

Učiteľ je na hodine moderátor aktivít. Jasne vysvetľuje inštrukciu. Svojou autoritou napomáha zdarnému priebehu aktivity, vedie žiakov k reflexii – uvažovaniu a komunikovaniu poznanej skutočnosti s odkazom na prepojenie so životom. Domáce úlohy (transfer) sa netýkajú písomného vypracovania, ale konkrétnych jednoduchých cvičení či predsavzatí orientovaných na požadované správanie. Dôležitou súčasťou každej hodiny je podelenie sa s niekým so získanou skúsenosťou v bežnom živote.

- Informačno-receptívna metóda
- Hranie rolí
- Imitačná a kombinovaná metóda
- Práca s obrazovým materiálom
- Experimentálne a teoretické cvičenie
- Metódy hrania
- Motivačné metódy

Motivovanie pomocou úloh /otázok učiteľa, problémy, cvičenia, výchovné situácie, ktoré si vyžadujú aktivitu a riešenie zo strany žiaka/

Motivovanie pomocou hodnotenia /vytvorenie príležitosti, aby sa mohlo dieťa pochváliť, hodnotiť najmä významné veci, viac odmeňovať ako kritizovať, používanie spôsobov hodnotenia cez body, pochvaly, tleskanie, slovné a individuálne hodnotenia/

Metóda vzťahových rámcov /porovnávanie žiakov s ostatnými žiakmi, porovnávanie výkonu žiaka v určitých časových obdobiach/

Formy edukácie:

- Skupinové vyučovanie
- Problémové vyučovanie
- Projektové vyučovanie
- Integrované tematické vyučovanie
- Tvorivé vyučovanie
- Objavujúce vyučovanie

Pri hodnotení v predmete Etická výchova pristupujeme ku každému žiakovi individuálne. Neporovnávame výsledky detí medzi sebou, ale hodnotíme každého podľa jeho možností a schopností. Nehodnotíme to, čo žiak nevie, ale vyzdvihujeme čo sa mu darí, čo zvládol. Snaha každého učiteľa je pozitívne hodnotiť. V danom predmete sú žiaci priebežne hodnotení podľa svojich aktivít, snahy, tvorivosti a samostatnosti. Žiakov postupne vedieme, aby sa vedeli ohodnotiť sami, ale aj svojho spolužiaka. Hodnotenie má v prvom rade funkciu pozitívne motivovať žiaka a usmerniť jeho osobnostný vývoj. Učiteľ musí pri hodnotení zohľadniť osobitosti každého žiaka.

Na hodine etickej výchovy žiakov neklasifikujeme. Je vhodné a žiaduce jednotlivcov slovné oceniť počas hodiny a skupinu žiakov priebežne i na konci hodiny. Žiaci by mali tiež mať priestor na vyjadrenie, ako sa cítili, ako sa im hodina páčila, v čom by privítali zmenu.

Na vysvedčení a v katalógovom liste sa uvádza slovného slovo **absolvoval(a)/ neabsolvoval(a)**.

1.ročník	
Rozsah vyučovania predmetu: 1 hodina týždenne, 33 hodín ročne	
Tematické celky:	
1.	Postoje a spôsobilosti v medziľudských vzťahoch - 4 h.
2.	Prvky prosociálneho správania - 5 h.
3.	Ľudská dôstojnosť- 7 h.
4.	Pozitívne hodnotenie iných - 6 h.
5.	Naša rodina -11 h.
Vyučovaci predmet nie je posilnený disponibilnou hodinou, učebné osnovy predmetu etická výchova sú v súlade so štandardami ŠVP.	
Učebné zdroje	
Podnety na činnosť nachádza učiteľ v metodických príručkách a v iných materiáloch, ako aj v obsahu vyučovacích predmetov prvého stupňa. Aktualizuje ich podľa podmienok skupiny, cieľov a obsahu etickej výchovy. Na hodinách etickej výchovy budeme používať:	

pracovné listy etickej výchovy pre 1. – 4. ročník ZŠ,
 Ivanová, L. Kopinová: Etická výchova pre 1. – 4. ročník ZŠ,
 metodické príručky etickej výchovy pre 1. – 4. ročník ZŠ,
 doplnková učebnica: Ako poznám sám seba (Kašparová a kol.),
 Pausewangová, E.: 150 her k utvárení osobnosti
 Hry a šibalstvá pre chalanov baby – H. Janoušková
 dostupné informácie z masmédií, detské časopisy.

Postoje a spôsobilosti v medziľudských vzťahoch

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 1. ročníka základnej školy vie/dokáže: ✓ predstaviť seba i spolužiakov krátkou charakteristikou, ✓ pomenovať dôvody pre vďačnosť, prosbu, ospravedlnenie, ✓ podieľať sa na vytváraní pravidiel skupiny,	rodina, skupina, školská trieda pozdrav, vďačnosť, ospravedlnenie pravidlá skupiny

Prvky prosociálneho správania

Výkonový štandard	Obsahový štandard
✓ uviesť príklady úcty k rodičom, učiteľom a spolužiakom, ✓ vyjadriť adekvátne vďačnosť, prosbu a ospravedlnenie, ✓ riadiť sa pravidlami skupiny, ✓ rešpektovať spolužiakov,	úcta úcta k rodičom, učiteľom, starším ľuďom, spolužiakom prejavy úcty

Ľudská dôstojnosť

Výkonový štandard	Obsahový štandard
✓ rozpoznať postupne rôzne vlastnosti ľudí, ✓ uviesť vlastnosti, ktorými sa odlišuje od iných, ✓ poukázať na dôležitosť sebaovládania v medziľudských vzťahoch,	hodnota osoby, moja hodnota, rozdiel medzi mnou a ostatným svetom ľudská osoba sebaovládanie

Pozitívne hodnotenie iných

Výkonový štandard	Obsahový štandard
✓ rozlíšiť medzi dobrým a zlým správaním u seba i u spolužiakov, ✓ uviesť dobré vlastnosti spolužiakov a príslušníkov rodiny, ✓ zahrať scénu, kde vyjadrí pochvalu spolužiakom,	vlastnosti iných osôb pozitívne vlastnosti rodinných príslušníkov, spolužiakov vyjadrenie pozitívneho hodnotenia iných negatívne správanie a jeho dôsledky

Naša rodina	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> ✓ pomenovať rodinné vzťahy, ✓ vysvetliť tri pravidlá vo vlastnej rodine, ✓ uviesť príklad úctivej komunikácie v rodine, ✓ naplánovať si konkrétnu pomoc pre členov rodiny. 	<p>rodina a jej úloha v živote človeka</p> <p>vzťahy medzi členmi rodiny</p> <p>rodinné pravidlá</p> <p>komunikácia</p> <p>pomoc v rodine</p>

Prierezová téma	Osobnostný a sociálny rozvoj (OSR)
	<p>Postoje a spôsobilosti v medziľudských vzťahoch: Stratili sa mená, Tvorenie pravidiel, Ahoj milý kamarát, Klbko</p> <p>Prvky prosociálneho správania: Kompót, Tri zázračné slová, Čo hovorí ruka a telo, Moje obľúbené veci, Slimák a mravčekovia</p> <p>Ľudská dôstojnosť: Autoportrét, Naša trieda, Iskrička, Obkresľovanie rúk, Robím si reklamu, Zmena, Strašiak, Autíčka</p> <p>Pozitívne hodnotenie iných: Loptička, Obrázky z detstva, Psie búdy, Dieťa týždňa, Po pravej ruke miesto mám,</p> <p>Naša rodina: Môj erb, Prajeme si všetko dobré, darujeme, vinšujeme, Zvieratká a mláďatká, Kruh rodiny, Mama sliepka, Dom, v ktorom bývam, Čím budem, Reťaz, Moja rodina, Komu sa chcem podobáť, Mama mi hovorí, Ako vidím našu rodinu</p>
Prierezová téma	Environmentálna výchova (ENV)
	<p>Pozitívne hodnotenie iných: Po pravej ruke miesto mám</p> <p>Ľudská dôstojnosť: Robím si reklamu - ochrana zvierat</p> <p>Naša rodina: Zvieratká a mláďatká</p>
Prierezová téma	Ochrana života a zdravia (OZZ)
	<p>Prvky prosociálneho správania: Čo hovorí ruka a telo - zdravie a choroba</p> <p>Ľudská dôstojnosť: Naša trieda - zdravie a choroba</p> <p>Naša rodina: Mama sliepka - ochrana zdravia</p>

2.ročník	
Rozsah vyučovania predmetu: 1 hodina týždenne, 33 hodín ročne	
Tematické celky:	
1.	Postoje a spôsobilosti v medziľudských vzťahoch - 7 h.
2.	Tvorivosť- 7 h.
3.	Iniciatíva- 7 h.
4.	Vyjadrenie citov- 7 h.
5.	Naša trieda- 5 h.
Vyučovaci predmet nie je posilnený disponibilnou hodinou, učebné osnovy predmetu etická výchova sú v súlade so štandardami ŠVP.	
Učebné zdroje	
Podnety na činnosť nachádza učiteľ v metodických príručkách a v iných materiáloch, ako aj v obsahu vyučovacích predmetov prvého stupňa. Aktualizuje ich podľa podmienok skupiny, cieľov a obsahu etickej výchovy.	

Na hodinách etickej výchovy budeme používať:
 pracovné listy etickej výchovy pre 1. – 4. ročník ZŠ,
 Ivanová, L. Kopinová: Etická výchova pre 1. – 4. ročník ZŠ,
 metodické príručky etickej výchovy pre 1. – 4. ročník ZŠ,
 doplnková učebnica: Ako poznám sám seba (Kašparová a kol.),
 Pausewangová, E.: 150 her k utvárení osobnosti
 Hry a šibalstvá pre chalanov baby – H. Janoušková
 dostupné informácie z masmédií, detské časopisy.

Postoje a spôsobilosti v medziľudských vzťahoch

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 2. ročníka základnej školy vie/dokáže: ✓ vysvetliť pojem spolupráca na príkladoch, ✓ zdôvodniť potrebu vzájomného počúvania, ✓ rozpoznať vzťah medzi právom a povinnosťou, ✓ vysvetliť svoje práva a povinnosti v škole i v rodine,	spolupráca vzťahy v triede právo a povinnosť práva a povinnosti v rámci rodiny a triedy

Tvorivosť

Výkonový štandard	Obsahový štandard
✓ zhotoviť originálny darček pre spolužiaka, ✓ zahrať pomocou pantomímy rôzne situácie, ✓ vymyslieť spoločne príbeh o svojej triede, ✓ oceniť originalitu iných, ✓ dopĺňať znenie pravidiel skupiny,	tvorivosť vlastné talenty pozornosť, fantázia, úsilie, vytrvalosť prínos tvorivosti (úžitok, radosť, obohatenie iných) tvorivosť, ktorá škodí a zarmucuje

Iniciatíva

Výkonový štandard	Obsahový štandard
✓ uviesť príklady iniciatívneho správania, ✓ určiť oblasť, v ktorej je iniciatívny, ✓ zapájať sa do triednych a školských činností,	iniciatíva – ochota, prekonanie lenivosti a obáv iniciatíva pri poznávaní nových vecí, pri vytváraní dobra a zabraňovaní zlu iniciatíva pri vytváraní dobrých vzťahov v triede i mimo nej

Vyjadrovanie citov

Výkonový štandard	Obsahový štandard
✓ prejsť svoje city spojené s príjemným i nepríjemným prežívaním formou kresby – „moje city počas dňa“,	city prežívanie citov city v rodine, medzi rovesníkmi

<ul style="list-style-type: none"> ✓ vyjadriť kultivovane svoje city, ✓ uviesť, ako vhodnou formou vie vyjadriť city spojené s nepríjemným prežívaním, 	<p>úcta k osobám opačného pohlavia</p> <p>úcta k citom iných</p>
--	--

Naša trieda	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> ✓ rozlíšiť medzi vhodným a nevhodným správaním v triede, ✓ predložiť návrhy na zlepšenie súdržnosti spoločenstva triedy, ✓ prejaviť pochopenie so spolužiakmi, ✓ prispieť k dobrej atmosfére v triede, ✓ vyjadriť svoje pozitívne prania formou kresby. 	<p>naša trieda – spoločenstvo detí</p> <p>pozitíva a negatíva našej triedy</p> <p>vylepšovanie nášho spolužitia</p> <p>súdržnosť spoločenstva</p>

Prierezová téma	Osobnostný a sociálny rozvoj (OSR)
	<p>Postoje a zručnosti v medziľudských vzťahoch - Všetky témy tematického celku</p> <p>Tvorivosť - Piaty v jednom struku, Môže sa stať, Čím ma doma prekvapili, V čom som výnimočný</p> <p>Iniciatíva - Poznávam sám seba, Sušienky, Lož má krátke nohy</p> <p>Vyjadrovanie citov - Ako sa cítim, keď, Človek, ktorý mi pomáha, Darček k sviatku</p> <p>Naša trieda - Všetky témy tematického celku</p>
Prierezová téma	Mediálna výchova (MEV)
	<p>Postoje a zručnosti v medziľudských vzťahoch - Je nám spolu dobre</p> <p>Tvorivosť - Kreslené hádanky, Piaty v jednom struku</p> <p>Vyjadrovanie citov - Hnevám sa, čo teraz? Maľujem city</p>
Prierezová téma	Multikultúrna výchova (MKV)
	<p>Postoje a zručnosti v medziľudských vzťahoch - Vytvorme si symbol, Mój spolužiak</p> <p>Postoje a zručnosti v medziľudských vzťahoch - Čo urobím, keď, Čím ma doma prekvapili</p> <p>Iniciatíva - Sušienky</p> <p>Vyjadrovanie citov - Kto mi dal moje meno</p> <p>Naša trieda - Motýľ a včielka</p>
Prierezová téma	Dopravná výchova - výchova k bezpečnosti cestnej premávky (DOV)
	<p>Iniciatíva - Neprijímam, odmietam</p>
Prierezová téma	Ochrana života a zdravia (OZZ)
	<p>Iniciatíva - Obraz môjho mena, Ako vidím sám seba, Neopatrná muška, Neprijímam, odmietam</p> <p>Vyjadrovanie citov - Ako sa cítim</p> <p>Naša trieda - Aby sa nám v triede lepšie žilo, Buďme k sebe pozorní</p>

3. ročník

Rozsah vyučovania predmetu: 1 hodina týždenne, 33 hodín ročne

Tematické celky:

1.	Postoje a spôsobilosti v medziľudských vzťahoch – 6 h.
2.	Vcítanie sa do prežívania iných – empatia – 5 h.
3.	Riešenie konfliktov – výchova k zmierlivosti – 5 h.
4.	Pomoc, darovanie, delenie sa – 5 h.
5.	Naša škola – 12 h.

Vyučovaci predmet nie je posilnený disponibilnou hodinou, učebné osnovy predmetu etická výchova sú v súlade so štandardami ŠVP.

Učebné zdroje

Podnety na činnosť nachádza učiteľ v metodických príručkách a v iných materiáloch, ako aj v obsahu vyučovacích predmetov prvého stupňa. Aktualizuje ich podľa podmienok skupiny, cieľov a obsahu etickej výchovy.

Na hodinách etickej výchovy budeme používať:

pracovné listy etickej výchovy pre 1. – 4. ročník ZŠ,

Ivanová, L. Kopinová: Etická výchova pre 1. – 4. ročník ZŠ,

metodické príručky etickej výchovy pre 1. – 4. ročník ZŠ,

doplnková učebnica: Ako poznám sám seba (Kašparová a kol.),

Pausewangová, E.: 150 her k utvárení osobnosti

Hry a šibalstvá pre chalanov baby – H. Janoušková

dostupné informácie z masmédií, detské časopisy.

Postoje a spôsobilosti v medziľudských vzťahoch

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 3. ročníka základnej školy vie/dokáže: <ul style="list-style-type: none"> ✓ vyhodnotiť pravdivé informácie o sebe, ✓ preveriť si informácie o iných, ✓ rozpoznať rizikové situácie a negatívne ponuky, ✓ zahrať formou scény situácie s negatívnymi ponukami,	pravda v živote ľudí otvorená komunikácia – pravdivosť a objektívnosť zdroje informácií pravda o sebe a jej prijatie, pravda o iných rizikové situácie v živote detí odmietnutie zla a negatívnych ponúk

Vcítanie sa do prežívania iných – empatia

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> ✓ uviesť príklady na situácie, v ktorých prejavuje súcit a pochopenie, ✓ poukázať na dôležitosť radosti vo svojom prostredí, ✓ prejaviť spoluúčasť a pochopenie iných v problémových situáciách,	empatia radosť a smútok v živote ľudí súcit a spoluúčasť so slabšími, chorými, zdravotne a sociálne znevýhodnenými ľuďmi vcítanie sa do situácie spolužiakov

Riešenie konfliktov – výchova k zmierlivosti	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> ✓ uznať právo človeka na omyl, ✓ rozlíšiť omyl od zákernosti, ✓ diskutovať o možnostiach nápravy omylu, ✓ porozumieť významu odpúšťania a komunikácie v konfliktných situáciách, ✓ formulovať rôzne typy žiadosti o prepáčenie, 	právo na omyl omyl a zákernosť odpúšťanie v medziľudských vzťahoch sebaovládanie v konfliktných situáciách upevňovanie vzájomnosti súťaživosť a kooperácia

Pomoc, darovanie, delenie sa	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> ✓ vysvetliť rozdiel medzi materiálnou a nemateriálnou pomocou, ✓ uviesť príklady pomoci v rámci triedy a rodiny, ✓ pomáhať si navzájom, 	vnímanie a prežívanie prosociálnosti materiálna a nemateriálna pomoc podelenie sa a darovanie v rámci rodiny a žiackeho kolektívu odmietnutie dobra inými

Naša škola	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> ✓ vymenovať pozitívne stránky svojej školy, ✓ uviesť príklad problémov, ktoré sa v škole vyskytujú, ✓ navrhnúť svoj príspevok k dobrej atmosfére v škole. 	naša škola príslušnosť k našej škole účasť žiakov na úspechoch i problémoch školy

Prierezová téma	Osobnostný a sociálny rozvoj (OSR)
Opäť sme spolu, Vytvoríme si pravidlá, Poznáte sa dobre, Kupóny privetivosti, Naša škola ako dobrá rodina, Školský poriadok, Darček, Odmietnutie	
Prierezová téma	Výchova k manželstvu a rodičovstvu (VMR)
Hádka, Dve tváre, S kým si rád pohovorím, Načúvajte	
Prierezová téma	Environmentálna výchova (ENV)
Príroda okolo nás, Záchranná akcia, Domček pre zvieratká, Portrét zvieratka, Psík v zrkadlovej sieni	
Prierezová téma	Mediálna výchova (MEV)
Moja divadelná maska, List priateľovi, Predstavujem svoju školu, Anкета- rozhovor	
Prierezová téma	Multikultúrna výchova (MKV)
Hádka- konflikty, Stôl zmierenia, Kamarát z inej triedy, školy	
Prierezová téma	Regionálna výchova a ľudová kultúra (RLK)
Sviatok našej školy	
Prierezová téma	Dopravná výchova - výchova k bezpečnosti cestnej premávky (DOV)
Pláva v nám loď, Lietajúci balón	
Prierezová téma	Ochrana života a zdravia (OZZ)
Rozumiem postihnutým ľuďom, Zlomený zub, Pomoc chorému, Lekárnička pre chorého	

4. ročník

Rozsah vyučovania predmetu: 1 hodina týždenne, 33 hodín ročne

Tematické celky:

1.	Postoje a spôsobilosti v medziľudských vzťahoch – 8 h.
2.	Reálne a zobrazené vzory – 6 h.
3.	Rozvoj tvorivosti a iniciatívy – 6 h.
4.	Dohovor o právach dieťaťa – 8 h.
5.	Náš región – naša vlasť – 5 h.

Vyučovaci predmet nie je posilnený disponibilnou hodinou, učebné osnovy predmetu etická výchova sú v súlade so štandardami ŠVP.

Učebné zdroje

Podnety na činnosť nachádza učiteľ v metodických príručkách a v iných materiáloch, ako aj v obsahu vyučovacích predmetov prvého stupňa. Aktualizuje ich podľa podmienok skupiny, cieľov a obsahu etickej výchovy.

Na hodinách etickej výchovy budeme používať:

pracovné listy etickej výchovy pre 1. – 4. ročník ZŠ,

Ivanová, L. Kopinová: Etická výchova pre 1. – 4. ročník ZŠ,

metodické príručky etickej výchovy pre 1. – 4. ročník ZŠ,

doplnková učebnica: Ako poznám sám seba (Kašparová a kol.),

Pausewangová, E.: 150 her k utvárení osobnosti

Hry a šibalstvá pre chalanov baby – H. Janoušková

dostupné informácie z masmédií, detské časopisy.

Postoje a spôsobilosti v medziľudských vzťahoch

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže: <ul style="list-style-type: none"> ✓ opísať rozdiely správania medzi chlapcami a dievčatami, ✓ rozpoznať vhodné a nevhodné správanie voči osobám opačného pohlavia, ✓ rozpoznať situácie, kde je potrebné ticho a počúvanie,	tolerancia a ústretovosť vo vzťahoch Zlaté pravidlo mravnosti rešpekt a úcta rovnoprávnosť mužov a žien komunikačné zručnosti v medziľudských vzťahoch kultivované správanie k osobám opačného pohlavia

Reálne a zobrazené vzory

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> ✓ rozlíšiť na príkladoch pozitívne i negatívne vplyvy televízie a iných komunikačných prostriedkov, ✓ uviesť príklady prosociálnych ľudí zo svojho okolia, ✓ vyjadriť svoj názor na prečítanú knihu,	vzor správania komunikačné prostriedky a ich úloha prosociálne vzory v okolí dieťaťa čitateľský návyk – zdroj prosociálnych vzorov

Rozvoj tvorivosti a iniciatívy

Výkonový štandard	Obsahový štandard
-------------------	-------------------

<ul style="list-style-type: none"> ✓ uviesť príklady vzájomnej užitočnosti, ✓ vymenovať iniciatívy, kde môže preukázať svoj vzťah k ochrane prírody a životného prostredia, ✓ pripraviť si iniciatívy na ochranu prírody, 	<p>záujmy rozvíjajúce osobnosť človeka kvality človeka využité pre spoločné dobro tvorivosť, iniciatívnosť a vytrvalosť pri riešení každodenných problémov</p>
--	--

Dohovor o právach dieťaťa

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> ✓ vymenovať päť práv dieťaťa, ✓ rozpoznať, ktoré práva dieťaťa sa dodržiavajú alebo porušujú v jeho prostredí, ✓ vysvetliť potrebu solidarity s deťmi, ktoré dlhodobo trpia nedodržiavaním ich práv, ✓ zapojiť sa do aktivity, ktorá podporuje solidaritu, ✓ vymenovať päť povinností, ktoré má voči iným ľuďom, 	<p>ľudské práva, práva detí detská práca solidarita a prijatie odlišností povinnosti detí vyplývajúce z ich práv</p>

Náš región – naša vlasť

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> ✓ priradiť svoje bydlisko do lokality regiónu, ✓ pomenovať špecifiká, krásy i možnosti svojho regiónu, ✓ napísať list priateľovi, v ktorom bude vykreslený jeho región, ✓ zostaviť prezentáciu, v ktorej predstaví svoj región, ✓ navrhnúť akciu na pomoc svojho regiónu. 	<p>dedina, mesto, región vlasť, Slovensko vlastenectvo</p>

Prierezová téma	Osobnostný a sociálny rozvoj (OSR)
Batož plný peňazí, Čarovné slovička, Okuliarnik, Môj zvláštny sen, Uhádnem kto som? Neslušné slová, Čo chcem a čo potrebujem Dohovor o právach dieťaťa, Práva a povinnosti,	
Prierezová téma	Environmentálna výchova (ENV)
Kde býva krásna, Komu to patrí, Slávnostný deň, Morálne ponaučenie,	
Prierezová téma	Mediálna výchova (MEV)
Pozitívne a negatívne vplyvy TV, filmu, počítačových hier, reklamy, Môj literárny vzor, Môj filmový vzor, List pre Marťana,	
Prierezová téma	Multikultúrna výchova (MKV)
Hviezdne dieťa, Tolerujme a vážme sa navzájom, prezentácia prosociálnych vzorov v bezprostrednom okolí dieťaťa- rodič, učiteľ,	
Prierezová téma	Výchova k manželstvu a rodičovstvu (VMR)
Malý florenský pisárík, Chlapci a dievčatá, Dohovor o právach dieťaťa, Bingo 2	
Prierezová téma	Ochrana života a zdravia (OZZ)
Ako spolu vychádzame, Tolerujme a vážme sa navzájom, Hľadáme porozumenie, Pravidlá, ktoré nám uľahčujú život, Chlapec s dvoma očami, Čo chcem a čo potrebujem	

Prierezová téma	Dopravná výchova- výchova k bezpečnosti v cestnej premávke (DOV)
Kto pomôže Tiborovi, Let balónom,	
Prierezová téma	Regionálna výchova a ľudová kultúra (RLK)
Tradiície nášho regiónu, Čo chýba nášmu regiónu,	

Hodnotenie predmetu

Je vhodné žiakov slovné oceniť počas hodiny i na konci hodiny. Žiaci by mali tiež mať priestor na vyjadrenie, ako sa cítili, ako sa im hodina páčila, v čom by privítali zmenu. Pri hodnotení v predmete Etická výchova pristupujeme ku každému žiakovi individuálne. Neporovnávame výsledky detí medzi sebou, ale hodnotíme každého podľa jeho možností a schopností. Nehodnotíme to, čo žiak nevie, ale vyzdvihujeme čo sa mu darí, čo zvládol. Snaha každého učiteľa je pozitívne hodnotiť. V danom predmete sú žiaci priebežne hodnotení podľa svojich aktivít, snahy, tvorivosti a samostatnosti. Žiakov postupne vedieme, aby sa vedeli ohodnotiť sami, ale aj svojho spolužiaka. Hodnotenie má v prvom rade funkciu pozitívne motivovať žiaka a usmerniť jeho osobnostný vývoj. Učiteľ musí pri hodnotení zohľadniť osobitosti každého žiaka.

Na vysvedčení sa žiak hodnotí slovom *absolvoval(a)/neabsolvoval(a)*.

Hodnotenie	Kritériá hodnotenia
Ústne odpovede	<ul style="list-style-type: none"> - žiak správne aplikoval vhodné vedomosti a zručnosti do reálnych situácií, - žiak aktívne využíval správne pojmy pri práci a hodnotení, - žiak samostatne vytváral autentické závery pri riešení problémov, - žiak vhodne odôvodňoval vlastný názor.
Skupinová práca	<ul style="list-style-type: none"> - žiak aktívne pracoval v skupine, - žiak správne riešil pridelenú úlohu, - žiak tvorivo dopĺňal svojimi názormi prácu spolužiakov - žiak vhodne hodnotil prácu iných, - žiak priateľsky vystupoval pri práci, - žiak ohľaduplne pristupoval ku spolužiakom.
Prezentácia- projekty	<ul style="list-style-type: none"> - žiak dodržal požadovanú tému, - žiak použil vlastnú originalitu pri výbere jazykových prostriedkov, - žiak dodržal požadovanú formu a rozsah práce, - žiak využil originálny prístup pri spracovaní, - žiak prezentoval vlastnú prácu.
Tvorivé písanie	<ul style="list-style-type: none"> - žiak vytvoril originálny text, - žiak dodržal predpísanú schému písania, - žiak použil vhodné štylistické prostriedky.

KRITÉRIÁ HODNOTENIA PROJEKTOV	
VYPRACOVANIE	celkový dojem, členenie na kapitoly, nadpisy
ILUSTRÁCIE	aktuálnosť, zaujímavosť (nakreslené, nalepené, naskenované, všetky majú rovnakú hodnotu)
GRAFICKÚ ÚPRAVU	formálne spracovanie
ROZSAH	dodržanie rozsahu, podľa kritérií pre daný ročník
VLASTNÝ PRÍNOS	príspevok vlastnými názormi, myšlienkami, zaujatie postojov k problému, realizácia vlastnej ankety, vlastná báseň, povesť, pokus, vlastné interview, vlastná animácia, návšteva a dokumentácia návštevy výstavy, múzea, zaujímavého miesta k téme a pod.
PREZENTÁCIA	samostatné rozprávanie o svojej práci
ORIGINALITA	zaujímavý spôsob spracovania témy (po stránke obsahovej alebo formálnej), myslí sa tým nápad, nie technické možnosti